

Briselē, 2026. gada 13. jūlijā
(OR. en)

11828/26

FAO 25
AGRI 587
FOOD 98
VETER 120
PHYTOSAN 71
ENV 936
SAN 585
SUSTDEV 62

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsēkretariāts

Saņēmējs: delegācijas

Temats: Secinājumi par pieeju “Viena veselība” agropārtikas sistēmās

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par pieeju “Viena veselība” agropārtikas sistēmās, kurus Padome (Lauksaimniecība un zivsaimniecība) apstiprināja tās 4190. sanāksmē, kas notika 2026. gada 13. jūlijā.

Padomes secinājumi par pieeju “Viena veselība” agropārtikas sistēmās

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ATGĀDINOT:

- Padomes 2024. gada 29. janvāra secinājumus “ES Globālās veselības stratēģija – Labāka veselība visiem mainīgā pasaulē”¹;
- Padomes 2024. gada 21. jūnija secinājumus par Eiropas veselības savienības nākotni: Eiropa, kas rūpējas, sagatavo un aizsargā²;
- Padomes 2023. gada 13. jūnija ieteikumu, kā pastiprināt ES rīcību cīņai pret rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem, ievērojot pieeju “Viena veselība”³;
- Padomes 2021. gada 26. maija secinājumus par ES prioritātēm attiecībā uz Apvienoto Nāciju Organizācijas 2021. gada samitu par pārtikas sistēmām⁴.

¹ 5908/24.
² 11597/24.
³ OV C 220, 22.6.2023., 1.–20. lpp.
⁴ 9335/21.

Vispārīgie principi

1. ATGĀDINA, ka Līguma par Eiropas Savienības darbību 168. pantā ir noteikts, ka Savienībai, nosakot un īstenojot visu savu politiku un darbības, ir jānodrošina augsts cilvēku veselības aizsardzības līmenis.
2. UZSVER, ka cilvēku veselību nevar aizsargāt izolēti un ka tā ir nesaraujami saistīta ar dzīvnieku, augu un mūsu agropārtikas sistēmu pamatā esošo plašāko ekosistēmu veselību un ir atkarīga no tās ⁵. Šajā sakarā ATGĀDINA, ka pieeja “Viena veselība” ir integrēta, vienojoša pieeja, kuras mērķis ir ilgtspējīgi līdzsvarot un optimizēt cilvēku, dzīvnieku, ekosistēmu un plašākas vides veselību ⁶.
3. ATZĪST, ka pieeja “Viena veselība” var veicināt efektīvāku un lietderīgāku resursu izmantošanu, īstenojot integrētas un preventīvas darbības.
4. IZCEĻ, ka ir svarīgi pastāvīgi veicināt “Vienas veselības” kultūru, tostarp ar izglītību, mācībām un izpratnes veicināšanu, jo īpaši jaunāko paaudžu vidū, lai integrētā veidā risinātu savstarpēji saistītas veselības, vides un ilgtspējas problēmas.
5. UZSVER, ka ilgtspējīgas, noturīgas un iekļaujošas agropārtikas sistēmas ir būtiskas, lai nodrošinātu mūsu ilgtermiņa spēju nodrošināt visiem pietiekamu, drošu un cenas ziņā pieejamu pārtiku un veselīgu uzturu, vienlaikus atzīstot vietējās pārtikas kultūras. Šajā sakarā PASVĪTRO, ka ilgtermiņa globālo nodrošinātību ar pārtiku var panākt, tikai aizsargājot un nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsargājot augu, dzīvnieku un ekosistēmu veselību. ATZĪST, ka tam ir nepieciešama holistiska un sistēmiska pieeja, kuras pamatā ir pētniecība un inovācija.

⁵ Agropārtikas sistēmas – visas savstarpēji saistītās darbības un dalībnieki, kas iesaistīti pārtikas nodrošināšanā no lauka līdz galdam. Šī definīcija aptver visu, sākot no lauksaimnieciskās ražošanas un pārstrādes līdz izplatīšanai, patēriņam un atkritumu apsaimniekošanai.

⁶ “Viena veselība” augsta līmeņa ekspertu grupa (*OHLEP*) 2022. gadā izstrādāja šādu pieejas “Viena veselība” definīciju: ““Viena veselība” ir integrēta, vienojoša pieeja, kuras mērķis ir ilgtspējīgi līdzsvarot un optimizēt cilvēku, dzīvnieku un ekosistēmu veselību. Ar to būtībā tiek atzīts, ka cilvēku, mājdzīvnieku un savvaļas dzīvnieku, augu un plašākas vides (tostarp ekosistēmu) veselība ir cieši saistīta un ir savstarpēji atkarīga.”

6. ATZĪST, ka redzējumā par lauksaimniecības un pārtikas nozari, ar ko Eiropas Komisija nāca klajā 2025. gada februārī ⁷, ir uzsvērts, cik svarīgi ir nodrošināt, ka visi agropārtikas nozares elementi darbojas planētas iespēju robežās, vienlaikus palīdzot sasniegt klimata mērķus, aizsargāt un atjaunot biodaudzveidību un saglabāt veselīgas augsnes, tīru ūdeni un noturīgas pārtikas sistēmas.
7. IZCEL, ka agropārtikas sistēmas mijiedarbojas ar cilvēku, dzīvnieku, augu un ekosistēmu veselību un ka pieeja “Viena veselība” nodrošina integrētu satvaru, lai novērstu savstarpēji saistītos riskus un starpnozaru problēmas, ar kurām saskaras agropārtikas sistēmas.
8. UZSVER, ka rezistence pret antimikrobiāliem līdzekļiem izplatās cilvēkiem, dzīvniekiem un videi mijiedarbojoties, un tas nozīmē, ka rezistenti patogēni un rezistences gēni var pārvietoties starp cilvēkiem, lauksaimniecības dzīvniekiem, savvaļas dzīvniekiem un ekosistēmām neatkarīgi no tā, kur tie sākotnēji parādījās, un ka šajā sakarā ir nepieciešama koordinēta rīcība. ATZĪMĒ, ka pieejai “Viena veselība” ir īpaša nozīme rezistences pret antimikrobiāliem līdzekļiem problēmas risināšanā, un UZSVER, ka pasākumu pamatā vajadzētu būt ES tiesību aktiem un starptautiski saskaņotiem standartiem.
9. Šajā sakarā UZSVER, ka pieeja “Viena veselība” kalpo ne tikai kā veselības stratēģija, bet arī kā būtisks faktors, kas veicina ilgtspējīgu un noturīgu agropārtikas sistēmu.

⁷ 6385/25 – Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai: “Lauksaimniecība un pārtika – kādām tām būt? Pievilcīga ES lauksaimniecības un pārtikas nozare, kas kopīgi veidojama nākamo paaudžu labā”.

10. UZSVER, ka ir svarīgi balstīties uz gūtajām atziņām saistībā ar pieejas “Vienas veselība” līdzšinējām problēmām, zinātniskajiem pierādījumiem un praktisko pieredzi, lai stiprinātu integrētas pieejas visās agropārtikas sistēmās.
11. PASVĪTRO, ka pieejas “Viena veselība” integrēšana agropārtikas sistēmās var radīt ievērojamus ilgtermiņa ietaupījumus, novirzot uzmanību no resursietilpīgas krīžu pārvarēšanas – piemēram, reaģēšanas uz pandēmijām, dzīvnieku veselības krīzēm vai ražas zaudējumiem – uz rentablu profilaksi un sistēmisku noturību, tādējādi aizsargājot valstu budžetus un stiprinot sociālo kohēziju.

Pieejas “Viena veselība” piemērošana agropārtikas sistēmās

12. PASVĪTRO, ka pieejas “Viena veselība” piemērošana agropārtikas sistēmās, tostarp gan sauszemes, gan ūdens pārtikas sistēmās, nozīmē vienlīdzīgi risināt problēmas, kas saistītas ar cilvēku veselību, dzīvnieku veselību un dzīvnieku labturību, augu veselību un ekosistēmu veselību, vienlaikus pilnībā atzīstot to savstarpējo atkarību.
13. Attiecībā uz **cilvēku veselību** UZSVER:
 - ciešās savstarpējās saiknes starp agropārtikas sistēmām un cilvēku veselību, jo visi agropārtikas ķēdes komponenti – tostarp primārā ražošana, pārstrāde, uzglabāšana, transportēšana, tirdzniecība, patēriņš un atkritumu apsaimniekošana – tieši un netieši ietekmē gan individu, gan sabiedrības veselību;
 - ka agropārtikas sistēmās ir ārkārtīgi svarīgi ieviest uz profilaksi vērstas pieejas, kas palīdz samazināt slimības, ko izraisa pārtika un piesārņots ūdens, visu veidu ar malnutrīciju un ar uzturu saistītās slimības, eksponētību piesārņotājiem un zoonozes risku;
 - ka ir ārkārtīgi svarīgi veicināt veselīgus ēšanas paradumus, vienlaikus atzīstot vietējās pārtikas kultūras, jo īpaši ar izglītības un izpratnes veicināšanas pasākumiem, nodrošināt labāku piekļuvi informācijai un veselīgāku pārtikas vidi, tādējādi samazinot sirds un asinsvadu slimību un citu nepārnēsājamu slimību slogu.

14. Attiecībā uz **dzīvnieku veselību un dzīvnieku labturību** UZSVER, ka:

- dzīvnieku veselība un dzīvnieku labturība ir noturīgu un ilgtspējīgu agropārtikas sistēmu galvenie komponenti. Ilgtspējīga lopkopība un akvakultūra, kā pamatā ir augsti dzīvnieku veselības un labturības standarti, veicina pārtikas nodrošinājumu, iztikas nodrošināšanu laukos un nekaitīgas pārtikas ražošanu, vienlaikus samazinot zoonotisko slimību rašanās un izplatīšanās risku un mazinot ietekmi uz vidi;
- biodrošība, slimību profilakse un kontrole (tostarp vakcinācijas stratēģijas), antimikrobiālo līdzekļu piesardzīga lietošana, uzraudzības sistēmas un augsti dzīvnieku labturības standarti joprojām ir būtiski pieejas “Viena veselība” efektīvas īstenošanas komponenti;
- Globālais satvars dzīvnieku pārrobežu slimību progresīvai kontrolei, ko kopīgi vada Pārtikas un lauksaimniecības organizācija (*FAO*) un Pasaules Dzīvnieku veselības organizācija (*WOAH*), joprojām ir svarīgs mehānisms dzīvnieku pārrobežu slimību pārvaldībai un tādējādi veicina pārtikas nekaitīgumu, ilgtspējīgus iztikas līdzekļus, drošu tirdzniecību, pārtikas nodrošinājumu un sabiedrības veselību;
- pasākumiem, kas attiecas uz dzīvnieku veselību un dzīvnieku labturību, būtu jābalstās uz ES tiesību aktiem un starptautiski pieņemtiem standartiem.

15. Attiecībā uz **augu veselību** UZSVER, ka:

- veselīgi augi un meži ir būtiski cilvēku labklājībai un noturīgām agropārtikas sistēmām, nodrošinot pārtiku, lopbarību, skābekli un būtiskus ekosistēmu pakalpojumus, vienlaikus atbalstot bioloģisko daudzveidību, saglabājot veselīgas augsnes un samazinot zemes degradācijas, hidroekoloģiskās nestabilitātes un zoonozes izplatīšanās risku;

- efektīvas uzraudzības un agrīnās brīdināšanas sistēmas, kurās pēc iespējas labāk tiek izmantoti tehnoloģiskie risinājumi, ir būtiskas augiem kaitīgo organismu un slimību profilaksei, savlaicīgai atklāšanai un pārvaldībai integrētā un ilgtspējīgā veidā;
- ilgtspējīga augu aizsardzības prakse, tostarp integrētā augu aizsardzība un fitosanitārie pasākumi, palīdz novērst kaitīgo organismu un slimību izplatīšanos vietējā un pārrobežu mērogā un tādējādi palīdz aizsargāt cilvēka veselību, biodaudzveidību, sauszemes un ūdens ekosistēmas, mežus un vidisko ilgtspēju kopumā;
- augi, meži un meža resursu sistēmas ir būtiskas ilgtspējīgām agropārtikas sistēmām, jo tās nodrošina oglekļa sekvestrēšanu un svarīgus ekosistēmu pakalpojumus, kas atbalsta ekosistēmas un vidisko veselību;
- uz ainavu balstītas pieejas, tostarp agromežsaimniecības sistēmas, un ilgtspējīgi apsaimniekoti meži stiprina biodaudzveidību, ekosistēmas izturētspēju un pielāgošanos klimata pārmaiņām, tādējādi veicinot pieejas “Viena veselība” mērķu sasniegšanu un agropārtikas sistēmu noturību.

16. Attiecībā uz **vidisko un ekosistēmu veselību** UZSVER, ka:

- agropārtikas sistēmas ir gan atkarīgas no vidiskās un ekosistēmu veselības, gan to ietekmē, tostarp attiecībā uz tīru gaisu un ūdeni, biodaudzveidību, veselīgām augsnēm, mežiem un ūdens sistēmām, kā arī stabilām klimata sistēmām;

- vides degradācija, piesārņojums, biodaudzveidības zudums un klimata pārmaiņas arvien vairāk palielina riskus visās agropārtikas sistēmās, negatīvi ietekmējot cilvēku, dzīvnieku un augu veselību un sauszemes un ūdens ekosistēmas; integrētas un holistiskas pieejas tāpēc ir būtiskas, lai stiprinātu noturību, samazinātu kumulatīvos riskus un atbalstītu ekosistēmu ilgtspēju ilgtermiņā;
 - ilgtspējīgas ražošanas sistēmas, tostarp agroekoloģiskas un citas inovatīvas pieejas, kuru pamatā ir resursefektīva, videi nekaitīga un sociāli atbildīga prakse, kopā ar ekosistēmu atjaunošanu var sniegt pozitīvus rezultātus vides jomā, vienlaikus samazinot ilgtermiņa sistēmiskos riskus, tostarp patogēnu izplatīšanos starp savvaļas dzīvniekiem un mājdzīvniekiem, kas ir saistīta ar dzīvotņu degradāciju.
17. UZSVER, ka integrēta un uz sadarbību vērsta rīcība iepriekš minētajās jomās ir būtiska, lai samazinātu starpnozaru riskus, tostarp slimību, ko izraisa pārtika un piesārņots ūdens, vektoru pārnēsātu slimību un zoonožu, rezistences pret antimikrobiāliem līdzekļiem, augu kaitēkļu un slimību un ekosistēmu degradācijas parādīšanos.
 18. ATZĪST, ka minēto risku mazināšanai ir vajadzīga koordinēta un zinātniski pamatota pieeja, kas pievēršas to kopīgajiem cēloņiem, piemēram, jaunām infekcijas slimībām, neveselīgam uzturam, biodaudzveidības zudumam, piesārņojumam un vides degradācijai, klimatiskajai ietekmei, neilgtspējīgām ražošanas sistēmām un lauksaimniecības resursu neatbilstīgai izmantošanai.
 19. IZCEĻ, ka pieejas “Viena veselība” piemērošana agropārtikas sistēmās ievērojami stiprina uzraudzību, agrīno brīdināšanu, profilaksi, sagatavotību un noturības veidošanu, tādējādi atbalstot saskaņotākus politikas risinājumus, tostarp pāri robežām un reģionālā līmenī.

20. UZSVER, ka pieejas “Viena veselība” sekmīgai īstenošanai agropārtikas sistēmās ir nepieciešama visu attiecīgo ieinteresēto personu iesaiste visā agropārtikas ķēdē un lielāka politikas saskaņotība visās attiecīgajās politikas jomās.
21. PASVĪTRO, ka ir jālikvidē institucionālā un nozaru izolētība vietējā un globālā līmenī un jāturpina veicināt pieejas “Vienas veselības” apsvērumu integrēšana starptautisko standartu izstrādē, jo īpaši Pārtikas kodeksa komisijā, *WOAH* un Starptautiskajā augu aizsardzības konvencijā (*IPPC*), tādējādi atbalstot drošu un paredzamu starptautisko tirdzniecību.

Efektīva pārvaldība un piemēroti veicinošie nosacījumi

22. UZSVER, ka efektīva pārvaldība un piemēroti veicinošie nosacījumi ir būtiski, lai praksē īstenotu pieejas “Viena veselība” principus, pēc iespējas labāk izmantotu esošās struktūras un resursus un uzlabotu sadarbību starp visām attiecīgajām nozarēm, pārvaldības līmeņiem un ieinteresētajām personām.
23. PASVĪTRO, ka ir svarīgi nodrošināt atbilstošus stimulus, lai atbalstītu pieejas “Viena veselība” ieviešanu praksē, tostarp, izmantojot esošos finanšu un fiskālos instrumentus, veicinot piekļuvi zināšanām un inovācijai un stiprinot tehnisko sadarbību, zināšanu apmaiņu un spēju veidošanu, tostarp partnervalstīs un jaunattīstības valstīs.
24. ATZĪST, ka, īstenojot pieeju “Viena veselība” agropārtikas sistēmās, ir jāņem vērā atšķirīgie valstu apstākļi, ražošanas sistēmas, institucionālā kārtība, vides apstākļi un attīstības prioritātes. Ņemot vērā agropārtikas sistēmu un ekosistēmu daudzveidību, īstenošanā būtiska nozīme ir vietējām un teritoriālajām pieejām.

25. ATZĪST, cik svarīgi ir uzraudzīt un novērtēt pieejas “Viena veselība” īstenošanu un efektivitāti agropārtikas sistēmās, un MUDINA izmantot uzraudzības, pārraudzības un ziņošanas mehānismus, lai atbalstītu uz pierādījumiem balstītu lēmumu pieņemšanu un pastāvīgus uzlabojumus.
26. AICINA Komisiju un dalībvalstis turpināt atbalstīt koordināciju, politikas saskaņotību, tehnisko sadarbību, spēju veidošanu, labas prakses apmaiņu, izglītību, izpratnes veicināšanu un zināšanu apmaiņu par pieeju “Viena veselība” agropārtikas sistēmās, vienlaikus izvairoties no nevajadzīga administratīvā vai ziņošanas sloga.

Starptautiskā sadarbība

27. ATZĪST, ka joprojām ir vajadzīga starptautiska sadarbība, jo īpaši, pastiprinot sadarbību ar pieejas “Viena veselība” četrpusējo grupu (*FAO*, *PVO*, *WOAH* un *UNEP*), Pārtikas kodeksa komisiju, *IPPC*, *CGIAR* un attiecīgajiem PTO satvariem, lai saskaņoti, efektīvi un zinātniski pamatoti virzītu uz priekšu pieejas “Viena veselība” mērķu sasniegšanu visās agropārtikas sistēmās, tostarp, uzlabojot saskaņotību un sinerģiju starp četrpusējo organizāciju darbu un attiecīgajiem daudzpusējiem vides nolīgumiem.
28. AR GANDARĪJUMU ATZĪMĒ, ka *FAO*, *PVO*, *WOAH*, *UNEP*, Pārtikas kodeksa komisija un *IPPC* savā darbā arvien vairāk iekļauj pieejas “Viena veselība” principus.
29. UZSVER, ka starptautiskie standarti, ko izstrādājusi konkrēti Pārtikas kodeksa komisija, *WOAH* un *IPPC*, nodrošina stabilu zinātniski pamatotu satvaru, kas atbalsta pieejas “Viena veselība” īstenošanu un nodrošina drošu starptautisko tirdzniecību.

30. ATZĪST, ka pastāvīga sadarbība ar šīm struktūrām joprojām ir būtiska, lai saglabātu saskaņotību un paredzamību starptautiskajā sanitārajā un fitosanitārajā (SFS) sistēmā; un šajā sakarā UZSVER, ka PTO SFS nolīgums joprojām ir galvenais starptautiskais tiesiskais regulējums, kas reglamentē zinātniski pamatotus sanitāros un fitosanitāros pasākumus un turpina nodrošināt juridisko noteiktību un paredzamību agropārtikas produktu starptautiskajā tirdzniecībā.
31. ATKĀRTOTI UZSVER ES pilnīgu apņemšanos īstenot daudznozaru sadarbību, kas izveidota ar četrpusējo partnerību starp *FAO*, *PVO*, *WOAH* un *UNEP*, lai stiprinātu integrētas uzraudzības, profilakses, sagatavotības un reaģēšanas spējas globālā, reģionālā un valstu līmenī. Šajā sakarā UZSVER arī nozīmīgo ieguldījumu, ko “Viena veselība” augsta līmeņa ekspertu grupa sniegusi pierādījumos un zinātnē balstītas analīzes un lēmumu pieņemšanas stiprināšanā.
-